Ч. 116. (287). Львів, середа, дня 10. мая 1916. Рік II.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Політична, економічно-суспільна й літературна ґазета.

Ціна примірника 6 сот.
На провінції 8 сот.
В занятих теріторіях 4 коп.

Виходить що дня ранө кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ півроку	9·— „
„ чвертьроку	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ півроку	12.— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границею:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Рекламації вільні від поштової оплати. Рукописі приймає ся лиш оплачені, а звертає ся тільки важнійші і застережені. — „Українське Слово“ продають всі бюра по цілім краю.

Адреса редакції, адміністрації й експедиції: ЛЬВІВ, ул. Руська 3.

Ціна оголошень:

За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 40 сот. Надіслане 1 К. за стрічку, а в оповістках 60 сот., в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчаня, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошеня за слово 6 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

Німецький вчений про український університет.

I. З почином війни піднесла коаліція голосний клич: освободженє поневолених народів та їх культурне двигненє. Росія, яка перша мала нагоду здійснити сей клич, промовила відозвами та обіцянками великого князя Николи Николаєвича. Та гарні його слова остали ся мертвою буквою, дарма що сей клич міг бути легко переведений в житє в першій мірі супроти Поляків, яким приобіцювано независимість і народне відродженє.

Инакше поводились осередні держави. Без голословних закликів і обіцянок приступили вони до культурної праці в тих областях, які окупували. Від далекої сувальської і віленської ґубернії, від Лїтіха і Брукселї аж до глухих закутин старої Сербії кинули вони клич просвітної і культурної роботи. Народи, яких перше не признавано або послїставлено, одержують за одним почерком письма свої культурні права: старий флямандський народ, що становить більш чим половину населеня Бельґії, одержує запоруку основаня університету в його народній мові; рівночасно в Польщі в центрі її культурного житя — у Варшаві засновує ся польський університет та політехніка. Чого не осягнено давнійше петиціями та меморіялами, се дає нині німецке правительство з власної принуки.

Др. П. Сальвісберґ застановляючись в „Hochschul-Nachrichten“ в статї п. з. „Deutsche Kulturarbeit im Ausland“ над проблємою висших шкіл в займятих союзними військами областях, присвячує чимало місця справі українського університету.

Значіня його не доцїнювано перед війною числячись з евентуальним протестом Росії та її страхом перед відродженєм старої віками гнобленої української культури; не мало в тій справі заважили аспірації Поляків. А міжтим українська державна думка, пише дальше шан. професор — має для нової орієнтації европейської політики та для господарського дальшого розвитку осередних держав — так як доси справи стоять — таке велике значінє, що вона в протиставленю до польського питаня не може стояти в якій-небудь залежности. По сїй причинї не повинні ми виходити з відносин, які не є анї корисні анї нормальні, серед яких борють ся галицькі Українцї з Поляками о політичне та правно-державне рівноуправненє. Перед нами стоїть Україна з цїлим своїм ґеоґрафічним та господарським значінєм, як перворядний шпіхлїр руди, вугля, як властиве жерело соли, хлїба та поживи і найголовнїйший податник великого російського царства, край з 30 міліоновим населенєм, що палає ненавистю до Москалів. Сумно що в Австрії не звертали на се уваги аж до замордованя Наслїдника престола. Він доглянув своїм бистрим оком далекосяглість сеї проблєми.

Істнувала можність — пише історик професор університету в Тібінґен Др. Галлєр що східна Галичина була би стала національно-українською державою. Та се булоб для Росії безпосередною небезпекою. І вже почала денунціювати петроградська преса Архикнязя наслїдника престола як потайного сподвижника відірваня України; і коли раз була бесїда про заснованє українського університету у Львові, заявило „Новое Время“, що здійсненє сього пляну булоб для Росії притокою до війни.

Росія побоювалась за посіданє України, вона боялась тим самим за своє істнованє як европейська велика держава.

Події і досвіди, які відтак слїдували виказали нам, що присуд [illegible] сербськими заговірниками на Наслїднику престола, запав в Петроградї. Австрія, якій судьба призначила подовжати дїло замордованого Архикнязя та підпирати гноблений український народ до національного відродженя, яка повинна сего забувати за очивидною політикою упривілейованя, яка доси не принесла жадних користий. Належалоб покінчити з ерою здогадів, бо ся війна, яка перевертає світ та системи, диктує нові державні правила, які одні виключно запоручують трівкий мир.

Відбите Галичини.

VII.

Протиофензива Росіян над Днїстром. — Пролом коло Любачева. — Похід на Львів.

Щоб отже великий князь Никола Николаєвич міг вдержати Львів, а тим самим Галичину та зберечи свої головні сили перед катастрофою, мусів передовсїм спинити дальшу офензиву Лїнсінґена. Годї заперечити, що великий князь пізнав грозячу небезпеку та старав ся її відвернути. Його плян був простий: він хотів проломити слабе лїве крило армії Пфлянцер-Бальтіна промостити собі тим самим в области Надвірної дорогу на зади Лїнсінґена, та ухилити грозяче окриленє нагальним своїм окруженєм. Дня 3. червня підприйняв він наступ між Надвірною і Коломиєю. Підприйнятє вдалось. Коло Саджавки виборoли собі Росіяни перехід через Прут, та вибудували до 5. червня сильний примісток. Лїнсінґен не міг вже продовжати наступу супроти ворога з правого крила та задів. Противника треба було передовсїм усунути.

Знаменитим примірoм талану Лїнсінґена були його операції найблисших днів. В середині борби перевів він перенесенє своїх головних сил. Ґрупу Шурмая полишив він в тім самім місци щоб забезпечити нею крило, а Ботмера і Гофмана пересунув на схід напроти правого російського атакуючого крила. Коли Ботмер якраз 5. червня виборов собі переправу через Днїстер коло Журавна, пішов Гофман на Калуш та дійшов до 8. червня серед безнастанних боїв (коло Завадки-Кропивника-Ниговичі-Войнилова-Слобідки) під Галич. Тим самим отже одержав Пфлянцер-Бальтін більшу свободу дїланя і відкинув ворога на північ; дня 12. червня лїнія Днїстра була на цїлім просторі взята.

Міжтим переконалась російська військова управа, що Лїнсінґена не дасть ся приневолити до відвороту самим тільки загроженєм його крила і тому Росіяни розпочали пробу, щоб південну союзну армію окружити також і від північної сторони. Дня 7. червня підприйняв ворог наступ на Шурмая коло Лїтинї і Руди, а слїдуючого дня наступив великими силами на лїве крило Ботмера. Даремний був геройський опір Австрійцїв і Баварцїв. Дня 9. червня мусів Ботмер податись через Днїстер, а так само і Шурмай мусів уступити супроти небезпеки окриленя. Та російський успіх не тривав довго. Вже слїдуючого дня відкинув Шурмай лїве крило ворога коло Лїтинї, праве крило підняло при помочи части корпуса Ботмера похід в сторону Днїстра, та займяло до дня 13. червня широку область. Того дня підняв ворог наступ переважаючими силами, який на короткий час здержав дальший похід південної армії. Пляноване російське окриленє розбито, бо наступ на лїве крило південної армії що й но розпочав ся, коли міжтим атак на праве крило вже був відпертий. Оба наступи, підняті рівночасно може булиб довели до цїли. Всеж таки вдалось Росіянам здержати удар в їх крило над Днїстром; небезпеку окриленя з полудня — як здавалось — вже усунено. Та в тім часї виринула свіжа гроза.

Макензен запримітив, що Росіяни, щоб осягнути успіх над Днїстром і Прутом, мусїли ослабити свої сили в північній Галичинї. Хоть російські становиська були завдяки природному положеню і укріпленю дуже сильні, рішив Макензен промостити собі великим ударом дорогу до Львова. Рішено зробити пролом між Любачевом і Яворовом. Коли дня 12. червня праве крило Архикнязя Йосифа Фердинанда і Гановерські полки відбили знов Сїняву, перейшли разом з иншими ґрупами військ до пролому російського фронту по обох сторонах Любачівки і Шкла. І знов вибились на перше місце пруські ґвардійцї та VI австрійський корпус. В очайдушнім наступі здобули вони вороже дуже сильне становисько. Гористий, по части залїсений, вкритий малими оселями терен був для оборонцїв дуже пригожий, а для наступаючих представляв великі трудности. Та мимо сього наші віднесли повну побіду. Наступ підприйнятий на Млини та Тухлю порішив остаточно справу. Вечером дня 13. червня проломано вороже становисько на просторі 50 кільом.; передні сторожі ґвардії стояли вже перед Великими Очами.

Російська військова управа рішила ще раз шукати щастя. З 19 дивізіями виступив ворог слїдуючого дня до наступу на армію Макензена лїнії Олешичі-Великі Очи-Краковець-Судова Вишня. Та російські зусиля оказались безнадійними. Супроти пекольного огня нашої артилєрії - наступу ґвардії та VI австрійського корпуса нїчо не могло остоятись. І знов проломили герої пільного маршалка ґен. Ф. Арца російську лїнію коло Краківця, ґвардія і Гановерцї становиська на північ від него та в на-

прямі Любачева. Коли 15. червня IX австрійський корпус (що входив в склад 4 армії австрійської Архикняза Йосифа Фердинанда) здобув в приступі Пискоровичі, коли ліс Колівки здобули Гановерці а Судову Вишню зайняли війська Бем-Ермольня, розпочав ся російський відворот на цілій лінії; Росіяни подались в укріпленя Городка Ягайлонського. Окрім инших кривавих втрат окупив ворог послідну триденну борбу знов 34.000 полоненими та втратою 70 машинових крісів.

4. Воєнна позичка.

(Популярне поучене)

Від 21 місяців наша держава боре ся побідно з переважаючим числом неприятелів. Злочинний їх намір, щоби нашу державу збурити, а наше господарске житє знищити, ми обезсилили; наші побідні армії зайняли розлоги землі ворогів та відкидають хоробро всі напади ворогів.

Та подиву гідна діяльність і несподіваний для ворогів розвій наших сил, виходить з того, що всі верстви суспільности є свідомі спільних обовязків і спільної приналежности до держави та будучи непохитно переконані, що тривкий мир одержимо лише тоді, коли всі напружимо наші сили до успішного висліду війни.

Великий скількости горожан покликаних до військової служби, та великий розтяглости фронту відповідає незвичайне запотрібоване держави в гроші. Вороги намагали ся нас знищити відтятем нас від заграниці. Однак то відтятє принесло нам ту господарську користь, що держава заспокоювала воєнні потреби краєвою продукцією, а виплачуваний за неї гріш лишив ся в краєвій господарці.

Та готівка і всі вартости які є до розпорядимости, мають бути тепер віддані Вітчині до ужитку дорогою четвертої воєнної позички.

Знамениті, за кождим разом більші висліди попередних воєнних позичок причинили ся вже в значній мірі до великих побід Вітчини. В тяжких хвилях, коли міліонові армії ворогів напали на нас, нарід з довірєм зложив державі средства до дальшого веденя війни.

До остаточної, рішучої і скорої побіди треба, щоби теперішня позичка під кождим зглядом випала як найліпше, бо ворог і дальше будує свої надії на фінансовім та господарськім вичерпаню осередних держав. Знищити ту надію ворога треба вислідом четвертої воєнної позички.

Наш нарід може зібрати великі суми гроша, коли кождий сповнить свій обовязок. Бо суспільність витворює богато в хліборобстві та промислі, широкі верстви народа одержали в часі війни високі доходи та зайнятя, які приносять великі доходи. Всі вартости, якими суспільністя розпоряджує треба віддати на услуги державі. Є се не лише обовязком чести кождого горожанина, але також зрозумілим наказом розуму та розсудним стараням про власний інтерес.

Користи воєнної позички.

Побіч надзвичайного політичного та господарського значіня, яке випливає з воєнної позички для загалу а також для кождої одиниці з осібна, треба піднести незвичайні користи, які дає позичка кождому підписуючому. Позичка воєнна є найліпшим та найпевнійшим уміщенем капіталу.

Попередні позички складано в 5½% державних бонах. Теперішня дає підписуючому вибір між 5½% амортизаційною державною позичкою на 40 літ та короткотерміновими 7-літними 5½% державними бонами.

1. 40-літна вільна від податку 5%½ амортизаційна державна позичка.

Сей рід позички є доходний для тих підписуючих, котрі бажають мати постійне уміщене капіталу. Така позичка дає користне опроцентоване на довгий протяг літ. Позичку видано в серіях по 100, 200, 1000, 2000, 10.000 та 20.000 корон. Кожда штука заосмотрена в 29 купонів платних 1 червня та 1 грудня кождого року; перший купон платний вже 1. грудня 1916. Позичка буде сплачена в повній номінальній вартости в роках 1922 до 1956 при помочи вильосованя. Перше тягнене відбудеть ся в грудни 1921 р.

Виграні серії будуть оголошені по тягненю. Виплата процентів і сплата капіталу наступить без податкових потручень.

Ціна підпису виносить 93 процент. Бюра, які приймають зголошеня і посередничать, уділяють підписуючому дальший опуст через боніфіковане ½% т. є 50 с. при підписуваню квоти 100 К так що ціна закупна виносить всего 92·50 К. Висота виплати буде залежна від дня підписуваня, а на случай вплати аж до замкненя підписуваня, а на случай вплати аж до замкненя підписуваня спаде понизше 92·50, бо підписуючий дістає боніфікацію 5½% за час від дня вплати до 31 мая с. р., противно, підписуючий мусить на случай вплати, по 1 червня 1916 збоніфікувати проценти від дня 1 червня 1916 аж до дня заплати підписаної квоти.

Поминувши дрібну ріжницю, котра слідує з самої техніки підписуваня можемо брати за основу рахунку ціну закупна 92·50. Хто підписує воєнну позичку у висоті 100 К, мусить заплатити лише 92·50 К і одержить в своїм часі (1945 р.) повних 100 К а також проценти 5½ К річно.

Високе опроцентоване дає можність тим, що жиють виключно з капіталів, пережити теперішну дорожню і дає ту користь, що ті високі проценти остануть ся і по заключеню мира. Нормальна процентова стопа спаде, а позичка воєнна буде дальше давати високий процент. Щоби уможливити також уділ дрібних ощадностий можна набувати в уряді почтової каси рентові ощадности каси та уділи позичкові в номінальній висоті 25, 50 і 75 К.

(Далі буде).

Світова війна.

Велика офензива коаліції.

ЦІРІХ. Як доносить „Zürcher Post“ спільна та рівночасна велика офензива, якої коаліція все ще не вирекла ся, мусить бути відложена, бо на східнім фронті що-йно тепер кліматичні відносини дають можність діланя великим масам війська. На західнім фронті не покінчено технічного приготовленя, на Балкані можна буде підняти якусь акцію по перевезеню сербського війська на сей фронт. Всім тим приготовленям перешкодили дуже поважно осередні держави.

Проба пролому німецького фронту в Шампанії і Артоа у вересни 1915 р. принесла Французам втрату 190.000 людий. Втрати Росіян на бесарабськім фронті обчислено на 90.000 людий, неудала мартова офензива пожерла Росіянам 140.000 людий. Італійці тратили в кождім наступі на лінії Сочі по 100.000—150.000 людий.

Щоби винагородити дотеперішні втрати, нова офензива коаліції відбуде ся на всіх фронтах при співучасти більших мас війська. Коли виконають сей плян офензиви і на заході обійме ся простір від горішного Рену аж до гирла Ізери і коли би рівночасно анґлійські кораблї привозили на бельґійське побереже армію, то число убитих, ранених та полонених обіймало би що найменше 6 міст т. є міліони. Мимо того надія пролому противного фронту для коаліції не велика.

Справа мира.

ЦІРІХ. З Амстердаму доносять: Голяндські приклонники мира роблять заходи, щоби мінїстерство заграничних справ скликало невтральні держави на конференцію в цїли обговореня можливости мира. Голяндське правительство не думає однак брати ся до того дїла, доки одна з воюючих сторін не зажадає посередництва Голяндії в мирових справах. Голяндія осуджує відозву Форда, та не підійме акції в справі передвчасного мира. Тому заходи пацифістів є безвиглядні.

Коаліція на азійськім фронті.

БЕРН. Швайцарські дневники доносять, що російсько-анґлійська офензива проти Туреччини притихає, та нема вже надії, щоби російське військо машерувало з Персії під Баґдад. Дальша акція Росіян в Арменії стрічає ся з щораз більшими трудностями. Недостача відповідних доріг та транспортових средств припинює Росіян в дорозї. Положенє Анґлії на турецькім фронті є безнадійне, а Росія не думає там жертвувати свої війська для Анґлії.

Преса коаліції про німецьку ноту.

БЕРНО. Французькі дневники признають, що Німеччина починила деякі уступки Америцї. В політичних кругах панує переконанє, що зірванє дипльоматичних зносин з Німеччиною булоби не виправдане для Америки, Німеччина пішла дальше як сего надіяли ся. Німецька нота вплинула додатно на біржу.

КОПЕНГАҐА. Анґлійські дневники пишуть, що німецька нота не вдоволить Вільзона, бо одною рукою дає уступства, а другою відбирає. В Парижі не є певні будучих відносин Німеччини та Америки і думають, що Америка прийме переговори та виміну нот з Німеччиною.

Російське звідомленє.

ВІДЕНЬ. Справозданє російського штабу: Росія 3. V. Німецька артілєрія острілювала становиська від Якобштату до Двинська. На схід від Відзів-Твороч Німцї пробували вийти з ровів, але повздержав їх наш огонь. Німецькі війська посунули ся коло Антони на перед 17 кільометрів на полудневий захід від Постав, але їх відкинено. Коло Баранович і над каналом Огінського сильна борба артілєрії. Коло Сапанова неприятель висадив міну. Коло Ярмолинець упав німецький лїтак. Обох летунів полонено.

ВІДЕНЬ. Справозданє російського штабу.

Коло Двинська Німцї сильно острілювали укріпленя в Укскіль і на схід від Фрідріхштату. Німецькі лїтаки кидали в кількох місцях бомби. Між Якобштатом и Двинськом наша артілєрія висадила в воздух німецьку муніцію. На полудневий схід від озера Медум ми зайняли рови неприятеля. На північний захід від Крашина Німцї вислали великі сили до атаку на село Дубровку. Наше військо прогнало Німців.

На північний схід від Чорторийська вивязала ся борба стеж. В околиці Муравиці наш лїтак збив один лїтак неприятеля, котрий упав на лінію неприятеля.

Ріжні вісти.

БЕРЛЇН. Німецький канцлєр прийняв в своїй палатї болгарських послів, та виголосив бесіду на їх повитанє.

ТУЛЬОН. Корабель „Дукалїя“ утїк перед нападом підводної лодки, котру поцілив вистрілом з гармати.

АМСТЕРДАМ. Анґлійська адміраліція признала ся, що загинули два анґлійські лїтаки. Останки одного найдено та ратунковий пояс одного з обсерваторів.

ГАҐА. „Times“ доносить, що на Верден упало 30.000 арматних стрілів, та що місто зміняє ся з кождим днем в купи румовища та огняне море.

ЦІРІХ. З Женеви доносять: Французьке міністерство видало розказ. щоби до 12. с. м. опорожнено всі шпиталї в Ліонї та в полудневій Франції.

АТЕНИ. З Кофу доносять, що на Середземнім морі затонув корабель з 600 російськими жовнїрами. Тїла Росіян виловили Анґлійці та похоронили на Мальтї. Середземне море є закидане німецькими мінами.

ЦІРІХ. З Атен доносять, що Анґлія відкликала з Греції перебуваючу там маринарську місію.

БУДАПЕШТ. „Chronos доносить, що полїція в Атенах арештувала молодого чоловіка, котрий задумував виконати замах на грецького міністра Ґунаріса. Молодець називає ся Панайод Міхтіяріс.

ГАНОВЕР. Російські дневники доносять, що на цілім східнім фронті дає ся відчувати сильний напір німецьких військ.

НОВИЙ НАМІСНИК КОРОЛЇВСТВА. Комендант краківської кріпости ґен Кук іменований наслїдником бар. Діллєра на становищи ц. і к. військового ґубернатора зайнятих ц. і к. військами областий Королївства польського.

ЯРОСЛАВ ГРИНЕВИЧ.

МАМІ.

Бичівном били в мій човен бур свисти
І гнали нічю на скелї острова —
Мов маяк морський ти справляла плисти,
І в бурі чув я шепіт твого слова.

Послухай — знову гуде хуртовина
Сумнїви крачуть, дощ злить ся на полї...
Положи руки на рамена сина...
Тихо — лиш пустка шепоче: „Vae soli!“

У горах — хочеш? — двигну білу хатку,
Цвітєм обсиплю як весняну казку,
Засїю мальви, барвінок і мятку,
За твою тиху материньску ласку,

Хочеш? Там будем простенько ми жити
У безгрішному щастя ореолї...
Ліс як храм Божий — і співи — і цвіти...
Тихо — лиш пустка нудьгує: „Vae soli!“

НОВИНКИ.

— **За душу бл. п. Преосв. Константина Чеховича**, епископа перемиського, уладжують на днях в роковини смерти львівські українські товариства: Брацтво Ставропигійське, Просвіта, Наукове Тов. ім. Шевченка, Українське Педаґоґічне Товариство, Днїстер, Народна Торговля, Краєвий кред. Союз, Земельний Банк, Сільський Господар, Українська Бесїда, Учительська Громада, Товариство св. Павла, Міщанський Союз, Сокіл, Достава, Товариство Урядників і Священиків, спілки „Діла“ і „Українського Слова“ і др. поминальні богослуженя. Завтра (в четвер) відправить ся о год. 8 і пів в Преображенській церкві соборна заупокойна літургія; а для тих, що сього дня не могли би прибути, відслужить ся ще в неділю в сїй-же церкві о год. 11 і пів велика панахида з проповідею. Товариства взивають всю громаду явитись численно і помянути вдячно „доброго Пастира і вірного Сина і Добродія українського народу“.

— **Відгомін з послухань у Ексц. Намісника Діллєра.** В склад відпоручників всїх львівських, культурних, українських товариств входили: радн. Із. Громницький, дир. Антін Гапяк, дир. Макарушка, проф. К. Студинський, який промовив: „Ваша Екцеленція дозволять що повитаю Вас в імени українських, культурних товариств і побажаю щастя на новім, відвічальнім становищи“.

„Єствованє українських, культурних товариств основане на запопадливости наших попередників і на нашій власній праці“.

„Безпримірна жертволюбивість українського народа а в части поміч держави і краю обезпечили їх єствованє“.

„В часї російського наїзду ворог застановив дїяльність всїх українських товариств, не виймаючи культурних, бо вважав Українців визначно австрофільським і для російської управи небезпечним елементом“. (Дуже вірно! — сказав Ексц. Діллєр).

„Через наїзд і війну понесли українські, культурні інституції великі, дїймаючі страти, які від нас вимагають усильної праці і велять нам звернути ся за визначною помочю з боку державних властий. (Цїлком справедливо! — завважав Ексц. Діллєр).

Витаючи Вашу Ексцеленцію найсердечнїйше на становищи Намісника краю, надіємо ся в особі Вашої Ексцеленції найти щирого приклонника і приятеля для нашої, культурної праці, найкращої, яку українська інтеліґенція приносить в дарі свому народови!“

Ексц. Діллєр заявив, що на те прийшов, щоби помочи Галичинї на всїх областях. „В справах культурних я ломив леди в Польщі і те саме буду тут робити! Прошу впрост до мене звертати ся у всїх справах і числити на мою енерґію і попертє.

Після сих слів розмавляв Ексц. Діллєр зі всїми учасниками і попращав ся з ними дуже сердечно.

— **Уконституованє управи Ставропиґії** Вибрана дня 30. цвітня с. р. управа Ставропиґійського інститута уконституовала ся в слїдуючий спосіб: Сенїор Лев Шехович, віцесенїори: Олександер Кмицикевич і Юліян Січинський, секретар: д-р Степан Баран, префект церкви: Олександер Барвінський, прокуратор: Олександер Кмицикевич, префект книгарнї, музея, архіву і маґазинів: д-р Василь Щурат, префект друкарнї і переплетнї: Сидір Громницький, префект бурси і хорів: Сидір Мидловський, префект каси: д-р Олександер Кульчицький, префект бухгальтерії: Роман Зубик, префекти реальностий: Карло Бандрівський і Михайло Стефанівський, синдик: д-р Сидір Голубович.

— **Церковні письма** до нунция в Відни радить ся передавати

до Відня;

відсилати також приватною дорогою до певних

Адреса нунция: Eminentissimus ac Reverendissimus Dominus Raphael Cardinalis Scapinelli, Pro Nuntius. Wien IV. Theresianumgasse 31.

— **Перегляд ополченців і покликанє.** Урядово оповіщують: Позаяк серед населеня є загальне переконанє, що ополченцї роджені в рр. 1897—1866, які небавом стануть до нового перегляду будуть скоро покликані, пригадує ть ся, що сей перегляд має вже тепер запевнити тяглість в періодичнім достарчуваню доповненя дли армії, яка стоїть в полї, в пізнїйших речинцях, та що покликаня тих, які зістануть признані за здібних не належить сподїватись перед покінченєм головних жнив.

— **„Здобутки“ Поляків в Королївстві.** Як доносить справоздавець „Dziennika Narodow-ого“ (в числї з 20 минувшого місяця) — перемінило начальство назви ріжних вулиць в Лодзї з польської на нїмецькі назвиска, як приміром: вулицю Відишевську названо Spinulinie, Волєжевську — Buschlienie, Жаржевську — Böhmische-linie, Дзєльну — Hoherring, Підручну — Am Bach, Довгу — Holweg і т. п., що являєть ся — як злобно замічає польська преса — „новою концесію на річ Поляків“.

Рівночасно відчинили Нїмці в Лодзї нїмецький лїцей. Торжество відкритя відбуло ся 28. цвітня незвичайно величаво в присутности цивільних й військових властей.

Знова „Ziemia lubelska“ (в числї з 25 м. м. № 198) жалуєть ся на те, що примірники „Myśli Polskiej“ (виходить у Варшаві під редакцією А. Нємоєвського), які вислано до адресатів до Вильна завернула нїмецька окупаційна почта із заміткою (штемпльовим витиском): „Zurück — unzulässig, weil polnische Sprache ist im Bezirke B. O. B. verboten“.

Як оповіщає „Польське пресове бюро“ обмежили нїмецькі окупаційні власти уживанє польської мови в коресподенції громад з начальством, приказуючи громадським урядам держати у себе перекладчиків для нїмецької мови. І так громада Скернавці просила військове начальство повіту о переклад нїмецьких розпорядків на польську мову, мотивуючи свою просьбу тим, що рада громадська не має в своїм складї нї одного члена, котрий володів-би нїмецькою мовою й розумів як слїд розпоряджень окупаційних властей. На се навспіла відповідь краєвого шефа по латинї ось якого змісту (подаємо в перекладї): „Польська ґубернія є тепер нїмецькою, тому по нїмецьки й пишемо. З нова начальник громад в Скернавці має перекладчика, котрий має йому мої розпорядженя перекладати. Отже розказую: Всякі мої розпорядки мусить ся сей час виконувати, при чому безуслівно жадаю відповіди до 20 с. м. Рівночасно дозволяю, коли хто не вміє по нїмецьки, відповідати минї в польській мові. Ґраф Кармен, краєвий шеф.

Неменше „охоче“ дозволяють окупаційні власти на основанє нових польських часописей про що свідчить історія із журналем „Pro arte et studio“ (письмо присвячене академічній молодїжи), якої редактором Едвард Бой. Щоб одержати дозвіл на видаванє журнала, мусів звернути ся редактор о дозвіл до ректора і двох професорів, опісля до гр. Гуттен-Чапського, сей відослав його до проф. Пашковського, той знова до п. фон Тера. — П. фон Тер до начальника повіту фон Кріса, який дав редакторови свою апробату, з якою п. Бой мусів поїхати ще до ґенерального цензора І. Кляйнова, а сей щойно видав редакторови формальний дозвіл на видаванє журнала.

— **Польсько-угорське братанє.** Краківський „Czas“ доносить, що акція в польській справі на Угорщинї поступає вперід. Зїзди комітатові скористали з прислугуючого їм права та звертають ся до правительства і угорського сойму з ухвалами, в яких жадають попертя польських домагань. Акція комітатів добігає вже до кінця та недалека пора, коли їх резолюції війдуть на дневний порядок Сойму, очікуючи зі сторони правительства і сойму остаточної санкції.

— **Фреквенція на австрійських університетах.** З кінцем грудня 1915 було записаних на Віденськім унїверситетї 4.518 слухачів, в Інсбруку 587, в Градци 784, на нїмецькім в Празї 670, на чеськім 2328, на львівськім 1102, на краківськім 1447. В Чернівцях істнував поки-що тільки теольоґійний виділ, на який записалось 94 звичайних студентів. На всїх отже університетах в Австрії було вписаних 11.530 слухачів, а іменно на богословськім 1261, на правничім 3954, на медичнім 2600 а на фільозофічнім 3715.

— **З почти.** Наслїдком розпорядку Мінїстерства торговлї з 17. цвітня 1916 Ч. 11631/П. допускає ся приватний рух пакетовий надавчий і віддавчий в слїдуючих урядах почтових тут. округа: Борщовиці, Батятичі, Білка шляхоцка, Брікенталь Гал., Бережани, Буск Гал., Буще, Библо, Хотимір, Хоробрів к. Сокаля, Деревляни, Добротвір, Дубляни, Дунаїв, Зїболки, Фірлєїв, Гаї к. Львова, Глиняни, Грабова, Гвоздець, Гнильче, Городенка, Горожанка, Грусятичі, Гульче, Янчин, Яричів, Яструбичі, Камінка струм., Книгиничі, Корчів к. Угнова, Красне, Кристинопіль, Куровичі, Куряни, Куткір, Липиця доль. Липовці, Литвинів, Миколаїв к. Гаїв, Милятин новий, Мошків, Миців, Нараїв, Обертин, Острів к. Сокаля, Пархач, Підгайчики к. Львова, Підлїски малі, Підшумлянці, Підвисоке, Потутори, Пруси, Перемишляни, Прибилів к. Товмача, Псари, Путятинці, Рогатин, Романів, Словита, Сокаль, Соколівка к. Бібрки, Стецова, Стратин, Стрілиска нові, Свірж, Тартаків, Товмач, Тисьмениця, Угнїв, Угринів, Варяж, Винники, Войтїховичі, Задвірє, Завалів, Зелена к. Рави руської, Желехів великий, Жовтанці. Услівя прийнятя: 1) надаванє в станї отвертім, 2) долучованє приватної кореспонденції і уживанє пересилкової адреси до пересиланя відомостий заборонене, 3) до кождого пакету окрема пересилкова адреса.

— **Свято третього мая в Варшаві.** „Dziennik Narodowy“ що виходить в Пйотркові описуючи в 103 числї обхід річниці третього мая в Варшаві пише п. з. „Narodowa Demokracya a obchód“: Народові демократи шукали аматорів на виступленє в походї з їх прапором. Позаяк таких найшлось шістьох, отже анї прапора, анї ґрупи Народової Демократії не було в походї.

„Goniec“ стверджує; Неправдивою є подана в „Kurjerz-e Warszawski-м“ вість, начеб в народнім походї в честь конституції третього мая брала участь також ґрупа ендеків (народової демократії). Сьої ґрупи в походї нїхто не видів, а її орґан „Dwugroszówka“ повторив навіть в нинїшнім числї тарґовіцький вірш, що зогиджує маєву конституцію та її творців.

— **В справі збуту насїнної бараболї.** На інтервенцію Краєвого Товариства господарського „Сільський Господар“ у Львові в справі обниженя цїн за насїнну бараболю в краю в наслїдок місцевого браку попиту за нею відповіло ц. к. Намісництво 4. V. 1916, що Торговельний Віддїл при нїм відносить ся рівночасно в цїли торгових пертрактацій до поданих Товариством витворців, які найменше $^1/_2$ ваґона бараболї в Товаристві задля одержаня грамоти дозволу на побиранє додатків до максимальних цїн зголосили.

— **Пятнистий тиф в Австрії.** В часї від 23. марта до 23. цвітня провірено в Галичинї 294 занедужань на пятнистий тиф в 23 повітах (65 громадах) а на Буковинї 15 занедужань в 6 повітах (6 громадах). Сї занедужаня за виїмком одного случаю відносять ся до місцевого населеня. В инших адмінїстраційних областях заноторано в тім часї 110 случаїв занедужань на сю пошесть.

— **Ґубернатор Беселєр про Польщу.** Як ми вже онодї доносили, відбув ся 1. і 2. с. м. зїзд нїмецьких лїкарів у Варшаві. Його відкрив привітною мовою ґенерал-ґубернатор, в якій вказуючи на Варшаву як центр польського краю сказав: Однак, мої панове, булоб для нас ще більше інтересним проїхатись через часть того широкого краю, де рамя при рамени з нашими союзниками очистили сей край від ворога, який від більше чим 100 лїт держав його в неволї. Ми прийшли тут не по се, щоб освободити Поляків від Росії, але тому, щоб боротись за нашу слушну нїмецьку справу. З радістю однак застали ми факт, що побіч нашої власної справи могли ми довершити справу визволеня, яке мимо всього, що йому закидуєть ся, буде відчуте глибоко тисячами, а може й мілїонами.

— **Населенє Берлїна.** Статистичний уряд міста Берлїна перевів обчисленє населеня столиці. Число населеня виносило в р. 1915 1 мілїон 879 тисяч (в р. 1914 виносило 2 мілїони 30 тисяч). В роцї 1915 уродилось к Берлїнї 16.751 хлопців і 15.491 дївчат (в р. 1914 вродилось було 20.191 хлопців і 18.854 дївчат.)

— **З засудів в Польськім королївстві** Воєнний суд в Пулавах розглядав справу 21-літного Болєслава Сікори, родом з села Мільоцін, громади Войцєхів, який втік з російського війська підчас відвороту Росіян, а не маючи зайнятя, дня 8 марта напав на жидів, одного вбив, другого ранив та забрав їм 600 рублів. Суд засудив Сікору на кару смерти через розстрілянє. Понадто дня 19 с. м. воєнний суд засудив на кару смерти через повішенє Яна Кра-

євского, жовніра російського, що втік з табору полонених за намірене вбійство Спілєровича в Бжезїнках. В дві годині по проголошеню вироку виконано присуд о год. 7·30 вечером на замковім подвірю.

— **Більші рациї цукру.** Розпорядок мінїстерства торговлї признає деяким званям і робітникам в фабриках, в яких праця відбуваєть ся без перерви, дальше гірникам, зелїзничникам і почтовому персоналови що повнить нічну службу в турнусї, і робітникам зелїзничих варстатів більшу рацію цукру а іменно $1\frac{5}{8}$ клґ. на 4 тижнї. Також хорим і реконвалєсцентам можна признати більшу рацію.

— **Смерть унїверситетського професора.** У Львові помер передвчера професор ботанїки на львівськім унїверситетї др Теофіль Цєсєльський.

— **Нова військова ранґа.** Найвисшою постановою з дня 4. мая 1916. створив Цїсар шаржу „великого адмірала“ в 2 клясї ранґи. Відзнаки великого адмірала на військовім сурдутї є такі як відзнаки ґенерала полковника.

— **В справі увільненя п. Лїбкнехта.** З Берлїна доносять, що соціял-демократи удали ся до нїмецького канцлєра, щоби поробити заходи о увільненє посла Лїбкнехта на час парляментарних засїдань. Посол Лїбкнехт як звісно є арештований.

- **Артикули поживи в пачках полевої почти.** Урядово оповіщують: В доверщеню ре скрипту ц. к. Намісництва з дня 15 цвітня Ч. 11.118[З. А. О. подає ся отсим до відома, що на представленє ц. і к. Мінїстерства війни позволила головна Команда ц. і к. армії на долучуванє пакунків висиланих полевою почтою також артикулів поживи не улягаючих зіпсутю, як: кави (в зернї або порошку), цукру і виробів цукрових, чоколяди, тїсточок (какес), чаю, сухарів, консерв всякого рода в залютованих пушках. Крім того позволено допаковуванє меду в замкнених бляшаних трубах або в бляшаних пуделках, о скільки будуть так замкнені, що витїканє меду станесь неможливим.

— **На волинські школи зложили:** учениці VI кл. з ґімназії С. С. Василіянок у Львові з нагоди іменин свого господаря кляси проф Юрка Рудницького 25 К.

Українське населенє Устя зеленого (збірка) 300 К.

Запасний Курінь У. С. С. з гроший одержаних від Жіночого Комітету Помочи для ранених У. С. С. переслав 800 К. Крім сього вплинула від Запасного Куріня У. С. С. звичайна жертва 622·40 К. Разом з попередними жертвами зложив Запасний Курінь У. С. С. на волинські школи доси 2212·40 К.

Ученики VII кл. ґімн. ц. к. академічної ґімназії (головне заведенє) з нагоди іменин свого господаря кляси проф. Юрія Рудницького 25 К. За сей дар складає їм Бюро культурної помочи щиру подяку.

Всї прочі жертви будуть в недовзї оголошені. За Бюро Культурної Помочи, Львів, ул. Бляхарська ч. 11. II. Др. I. Крипякевич.

Бібліоґрафія.

— Нива, місячник посвячений церковним і суспільним справам. Число 4. за цвітень с. р. складаєть ся з такого змісту: о. Юліян Дзерович: Справа зміни календара, історичний огляд. — О. Олександер Стефанович: Кривди українського народа і церкви в нинїшну хвилю. Відповідь віковим ворогам. — О. Юліян Дзерович: Матеріяли до історії мартирольоґії нашої церкви в часї всесвітної війни. — О. Юліян Дзерович: Одна й та сама справа — а дві мірки. В справі Волинї і Холмщини пару слів. — О. Юліян Дзерович: Цїнний янїчарський документ. — Правовірний: „Православний“ — „правовірний“. — О. М. Бремшайн: Чотири спасенні місця тут на земли. — О. Юліян Дзерович: Проповідь в день св. Великомученика Ґеорґія. — Вивезене Росіянами українське духовенство. — Всячина.

— „Господарська часопись“, з дня 25. цвітня с. р ч. 8. Зміст: Ґенерал Герман фон Колярд. — До наших філїй і кружків і до загалу наших п. т. рільників! — К. Ка: Пасовиска а годівля худоби. — Ю. П.: Плеканє телят. — К. Ка: Сонїчник єго значінє і єго управа. — Вісти з „Сільського Господаря“, з філїй і кружків. — Вісти господарські. — Всїлякі ради. — Оповістки.

ОПОВІСТКИ.

Середа, дня 10. мая 1916.

Нині: 10. мая гр.-кат. Симеона римо-кат. Ізидора.

Завтра: 11. мая гр.-кат. Ясона, римо-кат Адольфа.

Послїдні вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 9. мая 1916.

ВІДЕНЬ (ТКБ). Урядово оповіщують:

Нїгде не було замітних подій.

Заступник шефа Ґенерального Штабу
пільний маршалок-поручник Ф. Гефер

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На західнім фронтї.

В звязи з успіхом на височинї 304 взято приступом кілька ворожих ровів положених на полудне від Кінця термітів. Пріба ворога, щоб відзискати знов втрачену область на височинї 304 підприйнята великими силами розбилась серед великих втрат для ворога. Таксамо остались без успіху французькі наступи на східнім березї Мози в околиції фільварку Thiaumont. Число полонених там бранців зросло до 3 офіцерів і 375 жовнїрів, не вчисляючи 16 ранених бранців, та здобуто 9 машинових крісів. На рештї фронту окрім кількох успішних для нас підпринять стеж не зайшло нїчо замітного.

На східнім фронтї.

Нїчо нового.

На балканськім фронтї.

Нїчо нового.

Начальна управа армії.

З нагоди вивідної їзди наші два торпедові судна дня 7. мая боролись на північ від Остенди коротко з 5. анґлїйськими контрторпедовцями, причім оден з тих контрторпедовців арматним огнем дуже ушкоджено. Наші торпедовцї вбрнули неушкоджені до пристанї.

Команда фльоти.

Президія українського клюбу у мінїстра заграничних справ.

ВІДЕНЬ (ТКБ). На підставі ухвали українського клюбу дня 8. мая зявилась у мінїстра заграничних справ барона Буріяна президія клюбу зложена з президента Дра Костя Левицького та віцепрезидентів Дра Евгена Петрушевича і Дра Евгена Левицького, щоб представити мінїстрови жаданя клюбу. Послуханє українських провідників тривало годину.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

Видає і відвічає за ред.: Д-р. Сидор Голубович. Друкарня А. Ґольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.